

GLADIIRIS

51

ČZS — ZÁKLADNÍ SPECIALIZOVANÁ ORGANIZACE
PĚSTITELŮ MEČÍKŮ A KOSATCŮ V NOVÉM JIČÍNĚ

GLADIRIS

ROČNÍK XIV

ČÍSLO 51

ŘÍJEN 1982

*Pro vlastní potřebu svých členů vydává základní specializovaná
organizace pěstitelů mečků a kosatců ČZS se sídlem
v Novém Jičíně.*

Řídí redakční rada.

*Povoleno ONV v Novém Jičíně č. 403/16 — 391/82.
Vytiskly Východočeské tiskárny, n. p., provoz 20,
Hradec Králové.*

OBSAH

Organizační zprávy	str. 2
Nejdůležitější choroby a škůdci mečíkových hlíz	3
Testování mečků	4
IXIA	6
Anketa	7
Moje zkušenosti se skladováním gladiol	8
Všímejte si	10
Mečky ve světle historie	10
Ceny a uznání udeřované kosatcom — dokončení	11
Výstavy	14
HOBBY — HOBBY	15
Společenská kronika	16

Letní členské schůze

Dne 14. srpna 1982 se konala v Gottwaldově v ZK Svit a Rudý říjen letní členská schůze. Byla svolána u příležitosti výstavy mečíků a kaktusů, kterou pořádali kaktusáři z Gottwaldova se ZO ČZS Otrokovice. Přestože byly některé potíže při zajišťování účasti i noclehů, zúčastnilo se 52 členů.

Přítomní byli seznámeni s obsazením funkcí výboru a organizačními opatřeními. V hlavním referátu hovořil přítel PhDr. Peter Repčík na téma „Pěstování kosatců“ a postupně probral všechny problémy vztahující se k pěstování jak v době vegetace, tak i v relativně klidném zimním období a předjaří. V diskusi byly zodpovězeny dotazy, z nichž důležitá byla informace o zkrácení před výsadbou kořínků kosatců asi na délku 10 cm.

Po večeři byly promítnuty diapozitivy kosatců a mečíků.

Rozdělení funkcí v novém výboru:

Výbor naší ZSO na své schůzi dne 18. července 1982 zvolil do jednotlivých funkcí tyto členy:

Ing. Prachař Milan
Pítr Jan
Slíva Miroslav
Novák Miroslav
Mužík Viktor
Hrabovský Jaroslav
Krumpoch Vladimír
Benda Miroslav
Bajár Václav
Mimránek Petr

předseda ZSO GLADIRIS
místopředseda
místopředseda
jednatel
pokladník
hospodář
kronikář
předseda redakční rady
předseda revizní komise
předseda šlechtitelské komise

Složení revizní komise:

Bajár Václav
ing. Lubojacký Jan
Gebauerová Irena

Složení redakční rady:

Benda Miroslav
RNDr. Rýznar Leonard
PhDr. Repčík Peter
ing. Mičulka Břetislav
Heroudek Josef
Novák Vlastimil

Složení šlechtitelské komise:

Mimránek Petr
ing. Poláček Dalibor
Slíva Miroslav
ing. Mičulka Břetislav

V úvodní informaci č. 49 našeho časopisu „Gladiris“ jsme neseznámili naše členy a dopisovatele s konečnými termíny uzávěrek jednotlivých čísel našeho časopisu. Tento nedostatek chceme odčinit nyní, a proto:

Pro první číslo časopisu v novém roce bude uzávěrka dne 31. ledna, pro druhé číslo 30. dubna, pro třetí číslo 31. srpna, pro poslední číslo v roce 1983 30. listopadu.

Chceme, aby se do jednotlivých čísel časopisu dostávaly co nejčerstvější informace, proto mějte uvedené termíny na paměti a své příspěvky podle toho zasílejte. Děkujeme vám!

AGROTECHNIKA PĚSTOVÁNÍ

Nejdůležitější choroby a škůdci mečíkových hlíz

Dr. V. Zacha

Pěstitelé - amatéři mívají někdy problémy s výskytem chorob na mečíkových hlízách. V tomto informačním článku chci upozornit na typické příznaky nejdůležitějších chorob, aby si i laik dovedl s velkou pravděpodobností určit příčinu defektů na hlízách a mohl podle toho udělat případná opatření.

Bakterióza (*Pseudomonas marginata*) patří k velmi častým chorobám hlíz. Typické jsou pro ni víceméně okrouhlé, bezprostředně po vyjmutí hlíz z půdy šedavé, jako vodnaté skvrny. Po vyschnutí hlíz zůstanou na nich polokulovitě vpadlé, černo-hnědé jízvy, obvykle ve spodní polovině hlízy. Téměř vždy zjistíme, že jízva je aspoň zčásti vyplněna hnědou, lesklou, kalafunovitou hmotou. Kdybychom hlízu překrojili v místě jizev, vidíme, že dužnina pod nimi je zdravá, že odumírání pletiv nepostupuje do hloubky. — U většiny odrůd patří výskyt bakteriózy na hlízách spíše k vadám krásy. Pouze někdy mohou být některé odrůdy tak silně

napadeny, že to poškozuje a znehodnocuje větší procento hlíz (např. u Sněhové princezny).

Fusarióza (*Fusarium oxysporum*) je méně časté ohoření hlíz. Projevuje se okrouhlými až nepravidelnými, často rozsáhlými hnědými skvrnami, obvykle lokalizovanými do oblasti podpučů. Na povrchu skvrn je někdy možno zjistit bělavý plísňový povlak. Na řezu hlízou vidíme, že pletivo odumírá postupně do hloubky; při nevhodném uskladnění může tato choroba hlízy do jara úplně zničit, takže celé seschnou.

Třetí rozšířenou, závažnou chorobou, je suchá hniloba, vyvolávaná houbou *Stromatinia gladioli*. Je podobná fusarióze, najdeme ji však kdekoliv na celém povrchu hlízy, nejen hlavně u podpučů. Způsobuje nepravidelné, tmavé nekrotické skvrny, které jsou často rozmístěny poměrně pravidelně po obvodě hlízy. Odumřelé pletivo mívá na sobě někdy černé, šupinkovité, ploché útvary; to bývají takzvané sklerocia, která jsou vlastně jakýmsi trvalým podhoubím *Stromatinie*. Také zde může ohoření hlavně při nesprávném skladování dále pokračovat a hlízu během času zničit.

V preventivní ochraně je důležité dávat mečíkům nejlepší půdní podmínky, vybírat k sázení jen zdravé, vitální hlízy. Je možné též hlízy před výsadbou mořit, např. 20minutovým namočením do 0,1 % Fundazolu.

Ze živočišných škůdců patří k nejnebezpečnějším trásněnka mečíková (*Taeniothrips simplex*). Tento škůdce byl k nám zavlečen dovozem hlíz po 2. světové válce a od té doby působí v některých letech vážné škody. Trásněnka je velmi drobný, okřídlený hmyz, který přezimuje často na hlízách pod suknicemi. Po výsadbě hlíz se trásněnky stěhují do rostoucích vrcholů a svým sáním poškozují a znehodnocují květenství. V záhybech listů a květů klade škůdce během léta vajíčka a vyhlídlé larvy potom rostliny dále poškozují podobně jako dospělý hmyz.

Trásněnky můžeme najít po oloupání hlízy. Většinou jsou to černě zbarvení dospělci, jen výjimečně bychom našli žlutavou larvu. Posáté mohou být i masité části hlíz, na kterých škůdce zanechává drobné, smolně černě tečky svého trusu.

Preventivně možno bojovat proti trásněnce mořením hlíz, kdy je lze máčet 20 minut v 0,1 % Ultracidu. Ten je možné dávat spolu s Fundazolem, takže kombinace 0,1 % Ultracid + 0,1 % Fundazol by nám představovala univerzální způsob moření hlíz proti chorobám i škůdcům před výsadbou.

TESTOVÁNÍ MEČÍKŮ

Petr Mimránek

Před několika lety byla ustanovena šlechtitelská komise, která dostala za úkol mimo jiné testovat semenáče vyšlechtěné našimi členy.

Na základě dosud získaných zkušeností vypracovala šlechtitelská komise nová testovací pravidla ve snaze docílit objektivnějšího posuzování testovaných semenáčů. Tento návrh jasně zobecňuje veškerá práva a povinnosti jak pěstitelů, tak testovatelů.

Redakční rada seznamuje členy naší organizace s obsahem gladiol testu a umožňuje tak členům svými případnými připomínkami přispět k upřesnění a zdokonalení gladiol-testu.

Vaše připomínky můžete zasílat příteli **Mimránkovi**.

GLADIOL TEST

základní zásady pro testování semenáčů

1. Testovací řízení je vnitřní záležitostí ZO ČZS Gladiris v N. Jičíně.
2. Jeden šlechtitel může ročně přihlásit k testu nejvíce 8 semenáčů.
3. Šlechtitel si vyžádá od distributora přihlášky a tyto mu po vyplnění odešle současně s barevnými diapozitivy, případně fotografiemi (i černobílými) přihlášených novošlechtěnců. Vyžaduje se, aby na diapozitivu, příp. fotografii byl znázorněn celý květní stvol i se všemi vrcholovými poupaty. Přihláška musí být odeslána do konce února t. r.
4. Distributor posoudí, zda přihlášené semenáče splňují testovací podmínky a šlechtiteli odešle složenku k zaplacení manipulačního poplatku.

5. Manipulační poplatek je stanoven pro jeden semenáč ve výši 80 Kčs. Získá-li semenáč méně než 75 bodů je hodnocen jako **špatný** a není uznán. Při zisku nad 75 bodů je semenáč hodnocen jako **dobry**. Při zisku nad 85 bodů je semenáč hodnocen jako **velmi dobrý** a šlechtitel má nárok na vrácení 30 Kčs z manipulačního poplatku. Při zisku nad 90 bodů je semenáč hodnocen jako **výborný** a šlechtitel má nárok na vrácení 60 Kčs z manipulačního poplatku.
6. Přihlásit semenáč k testu může i člen jiné ZO ČZS nebo SZZ, ale bez nároku na finanční výhody uvedené v bodě 5.
7. Šlechtitel po zaplacení poplatku odešle distributorovi nejpozději do konce měsíce března 12 zdravých nepoškozených hlíz o průměru nejméně 4 cm.
8. Podmínky pro přijetí k testování podle diapozitivu:
 - a) **Klasické odrůdy:**
 - velikost 500 nejméně 18 poupat, z toho min. 6 rozkvetlých
 - velikost 400—300 nejméně 19 poupat, z toho min. 7 rozkvetlých
 - velikost 200 nejméně 18 poupat, z toho min. 6 rozkvetlých
 - velikost 100 nejméně 15 poupat, z toho min. 5 rozkvetlých
 - b) **Neklasické odrůdy (exoty):**
 - bez rozdílu velikosti musí mít minimálně 14 poupat, z toho 5 rozkvetlých. Petály musí být jednoznačně neklasicky utvářeny, to znamená voskové a současně neobvyklého tvaru a barvy.

Aby semenáč mohl být uznán, musí být tyto podmínky splněny alespoň na jedné z testovacích zahrad.
9. Navržený název semenáče musí odpovídat **Mezinárodnímu kódu nomenklatury pro pěstované rostliny 1980**. To znamená, že neplatné jsou navržené odrůdové názvy v podobě názvů rostlin, v latinské podobě, více než tříslóvné, v podobě číslic a písmen, názvy začínající zkratkou, přídavná jména (nový, žlutý, český) a podmínkou je, že název nebyl ještě použit u pěstovaných existujících odrůd stejné třídy (rodu).
10. Pokud přihlášený semenáč daným podmínkám nevyhoví, nebude k testování přijat. Šlechtitel by si měl být vědom toho, že přihlášením semenáče do skupiny exotů se nevyhne bodové ztrátě, má-li jeho výpěstek krátký nákvět. Exoty zůstávají problémem při hodnocení v testu i na výstavách a není možno sestavit hodnotící tabulky, jež by odpovídaly vkusu a představám všech šlechtitelů. Proto krátké a barevně zajímavé semenáče necháme pod číselným označením, nerozšiřujeme je mezi další pěstitele, ale můžeme je ponechat pro svou další šlechtitelskou práci.
11. Semenáče přijaté k testu distributor rozešle pod novým pořadovým očísláním na 4 různá místa (testovací zahrady). Hodnotitel nebude znát původ hlíz, což přispěje k objektivnímu hodnocení semenáče.
12. Hodnotitel může být jen ten pěstitel, který zaručuje seriózní a objektivní přístup k posouzení rostlin, a který má veškeré podmínky ke zdárnému pěstování. V případě svého onemocnění je hodnotitel povinen pověřit

- testováním jinou informovanou osobu. Svým podpisem na testovací listině zaručuje, že test provedl řádně a bez ovlivnění jinými osobami.
13. Za řádné provedení testu má hodnotitel nárok na odměnu, a to 10 Kčs za každý jednotlivý test a 10 Kčs na krytí poštovních a balicích výdajů.
 14. Hodnotitel musí udělat vše pro to, aby rostliny, jež mu byly k testování svěřeny, udržel v co nejlepším zdravotním stavu.
 15. Po vyplnění testu hodnotitel Gladiol test odešle ve **dvojím** vyhotovení distributorovi, nejpozději však do konce měsíce září.
 16. Po skončení vegetačního období hodnotitel semenáče řádně sklídí, vrátí distributorovi **veškerý** sklizený materiál (to znamená i ty hlízy, jež narostly navíc a veškerý brut). K zásilce přidá vyplněné záznamy o **přijetí a odevzdání semenáče**.
 17. Z hodnocení na všech testovacích stanovištích vypočítá distributor průměrný bodový zisk. Šlechtitel, jehož semenáč získá více než 75 bodů, obdrží „Šlechtitelské osvědčení“. Tato novošlechtění budou dále registrována v seznamu odrůd, vyšlechtěných členy naší ZO. Výsledky testování a uveřejnění platných jmen nových odrůd bude podrobně veřejnosti oznámeno v časopise Gladiris.
 18. Veškerý zhodnocený materiál vrátí distributor šlechtiteli, k zásilce přiloží jednu kopii Gladiol testu ze všech stanovišť, kompletní vyhodnocení Gladiol testu a záznam o přijetí a odevzdání semenáče.
 19. Distributor sestaví výslednou zprávu o testování, jež předloží k posouzení všem členům šlechtitelské komise.

IXIA

Vladimír Pernica

Ixia je rostlina z čeledi kosatcovitých, kam patří např. i mečíky (a jiné). Pochází z jižní Afriky, její původní druh viridiflora se nepěstuje. V kultuře jsou hybridy: **Conqueror — oranžově červený, Hogart — smetanově bílý, Hubert — bronzový, Vulkan — šarlatově červený** a jiné.

Je to krásná a poměrně nenáročná a podle mých zkušeností proti houbovým, bakteriálním a virovým chorobám poměrně odolná rostlina. Postřik proti fuzarióze je však vhodný. List má mečovitý, stonek slabý, avšak pevný a pružný, květ v průměru asi 3 centimetry, hvězdicovitý, s oválnými plátky krásných sytých barev zářivého tónu. Květní klas je dvouřadý

a dorůstá během květu. Řezaný vydrží asi 10 dnů. Celkově Ixia připomíná miniaturní mečík o výšce asi 40 až 60 cm.

V kultuře se pěstuje ve studených sklenicích. Literatura doporučuje i výsadbu ven koncem listopadu s následnou silnou přikrývkou. V našich klimatických podmínkách se však podzimní výsadba nezdá být vhodná. Sám vysazuji hlízy koncem března až začátkem dubna 3—5 cm hluboko na záhon s upravenou, dobře propustnou půdou, na plné slunce. Po vyrašení zalévám v případě suchého počasí a dvakrát přihnojím v zářivce. Vykvétá v červnu. Sklízím již v srpnu — po zatažení. Do zimy skladuji v teple, pak při teplotě těsně nad nulou v prostředí něco vlhčím než mečíky. Množí se brutem, který vytváří obdobně jako mečíky, avšak méně. Brut se vysévá na jaře. Hlízy se více

a pravidelně dělí. Hlízy ve směsi odrůd občas nabízí OZ.

Tato rostlina pro svou jemnou stavbu květenství, krásné, čisté barvy, životnost řezaných květů a další vlast-

nosti si zaslouží větší pozornost. Vhodně může doplnit záhon cibulovin a hlíznatých květin, skalky a koenečně by neměla ujít pozornosti zájemců o čeleď Iridaceae.

Anketa

provedená na členské schůzi ve dnech 13. a 14. března 1982

o nejoblíbenější mečik a nejčtenější článek v časopise Náš Mečíkář v roce 1981.

JARNÍ PODVEČER	Rýz. 27 b.	BAZAAR	5 b.
BRIDESMAID	17 b.	MODRÝ PROGRAM	Rýz. 5 b.
FRIZZLED C. LACE	15 b.	ČUM:JLANGMA	Soch. 5 b.
KLONDIKE	12 b.	MISS SLOVAKIA	Adam. 5 b.
WHITE ORCHID	10 b.	AMY BETH	5 b.
GOLD NUGGET	10 b.	IDAHO ROSE	4 b.
ADAGIO	10 b.	WINE & ROSES	4 b.
BICENTENNIAL	8 b.	CANDYMAN	3 b.
EVA	Rýz. 8 b.	ABBIE	3 b.
BÍLÁ NEZNÁMÁ	8 b.	SEA SHELL	3 b.
MAN O'WAR	8 b.	BLAZING ORANGE	3 b.
JESTĚD	8 b.	DIALOG	Rýz. 3 b.
4/5-64-5	Bajer. B. 8 b.	NIGHT OWL	3 b.
LUCERNA	Rýz. 8 b.	MISS AMERICA	3 b.
LEMON MERINGUE	8 b.	KOSMICKÝ PROGRAM	Rýz. 3 b.
DESTINY	8 b.	BLAZE	3 b.
DUO	Rýz. 6 b.	PREŠOV	Zor. 3 b.
HOLKA OKATÁ	Rýz. 6 b.	PETRKLÍČ	Rýz. 3 b.
GREEN MEADOW	5 b.	SISTER FORTUNA	3 b.
POHODA	Rýz. 5 b.	ZUNÍ BRAVE	3 b.
ANTARES	5 b.	ULTIMA	3 b.
REDWOOD	5 b.	HIGHT STYLE	2 b.
ROZÁLIA	Rýz. 5 b.	LINDA	2 b.
YELLOW ROSE	5 b.	VSETÍN 77	1 b.
ICE CAP	5 b.	REGENCY	1 b.

Nejvíce se líbil článek „Rozhovor s pěstiteltem Hajdučkem“, jehož autorem je přítel Miroslav Slíva.

Petr Mimránek

naše ZKUŠENOSTI

Moje zkušenosti se skladováním gladiol

Ing. Dalibor Poláček

Uskladněním gladiolových hlíz rozumíme období od sklizně až do nové výsadby, která trvá přibližně 6 měsíců. I v tomto období relativního klidu probíhají v hlízách procesy, které ovlivní květenství příštího roku. Je proto třeba věnovat uskladněním hlízám dostatečnou pozornost.

Ve svém příspěvku se zmíním o hlavních zásadách správného uskladnění gladiolových hlíz a o způsobu, který používám já.

Nejdříve, jakých chyb se dopouští mnozí začátečníci. Po sklizni na gladiolech nechají nať, sváží je do svazků a dají sušit na půdu, verandu apod. jako cibuli, nebo česnek. Potom na ně zapomenou a ony jim při prvních silnějších mrazech zmrznou. Jiní suší hlízy v kotelně v těsné blízkosti kotle, kde se většinou hlízy přesuší, což má za následek, že se stará hlíza těžko odlupuje od nové a při velké ztrátě vody, zejména, když jsou hlízy nedozrálé, na jaře velmi pomalu vzházejí. Opakem je zase nedokonalé usušení hlíz a jejich skladování ve vlhkém sklepe, kde jsou napadány různými houbovými chorobami, kterým velmi často podlehnou. V předjaří brzo klíčí a narůstají jim dlouhé čekací kořínky, které hlízu vysílají a při sázení se většinou polámanou.

Podmínkou dobrého zdravotního stavu skladovaných hlíz gladiol je jejich včasná sklizeň, rychlé usušení, včasné očištění, správná skladovací teplota a

vlhkost vzduchu, boj proti trásněnci a odstraňování chorobami napadnutých hlíz po celou skladovací dobu.

Hlízy gladiol sklízím podle počasí a stavu porostu koncem září, začátkem října. Z menších hlíz nať odlamuji, z větších odstřihávám nůžkami na plech těsně u hlízy, aby zbytek stonku byl co nejkratší. Současně odstřihnu i kořeny. Toto se zdá být na první pohled zbytečné, protože se kořeny i se starou hlízou stejně odstraní při čištění. Je to proto, že při manipulaci s hlízami gladiol, které ukládám do krabiček, se stává, že právě za neodstřihnuté kořínky „vytáhnou“ hlízu ze sousední krabičky a může dojít k pomíchání odrůd zejména u brutu, který lehkou odskočí. Navíc, přístup vzduchu mezi hlízy je lepší.

K uskladnění jednotlivých odrůd používám krabiček z tvrdého papíru, které jsem si sám zhotovil. Mají výšku 5–6 cm a velké hlízy v nich leží v jedné, malé ve dvou vrstvách. Krabičky ukládám do dřevěných bedniček od ovoce, na jejichž dno dám vlnitý papír, který umožňuje lepší přístup vzduchu pod krabičky a brání případnému propadnutí brutu přes dno bedničky. Velikosti krabiček jsou voleny tak, aby dobře zaplnily dno bedničky, takže v jedné mám 4–10 odrůd. Bedničky mám v regále po 10 nad sebou tak, že se z něho dají samostatně vyndat, aniž bych musel zbývající překládat. Výšku bedniček jsem snížil odříznutím rohových sloupků. Při čištění hlíz nalepím na bedničky štítky s názvy odrůd. Protože odrůdy gladiol sázím a sklízím podle abecedy, mám je takto uloženy i v bedničkách, což mně ulehčuje manipulaci v zímě.

Hlízy suším ve sklepní místnosti o rozměrech 3,2×2,4 m umělým teplem, protože přirozeného tepla je už v té době málo. Jako zdroj tepla používám pilínová kamna. Vložku měním jednou za 24 hodin. Po zapálení hoří 12–15 hodin, takže sušení probíhá za kolísavé teploty +20 až +27 °C. Větrám pootevřeným sklepním okén-

kem a cirkulací vzduchu zajišťují ventilátorem — typ používaný v pohostinstvích. Ventilátor mám připevněný na dvojitém žebříčku, který se lehkou přenáší, takže mohu proud vzduchu usměrňovat potřebným směrem. Použití ventilátoru doporučuji každému, kdo má větší množství hlíz a malou skladovací (sušicí) místnost. Sušení s použitím ventilátoru je mnohem rychlejší, což je z hlediska dobrého zdravotního stavu velmi důležité, protože na suchých slupkách se růst hub a bakterií zastavuje. Je třeba si uvědomit, že sušením hlíza ztrácí až 30 procent své hmotnosti. Pěstitelům, kteří nemohou zajistit při sušení intenzivní větrání, doporučuji snížit sušící teplotu na pokojovou, protože vysoká vzdušná vlhkost spolu s vysokou teplotou vytvářejí příznivé prostředí pro bujení houbových chorob.

Así po třech týdnech, kdy jsou hlízy vysušené, přestanu topit. Hlízy ponechám při teplotě +11 až +16 °C do konce listopadu, kdy začnu s čištěním. Starou hlízu odloupnu od nové a odstráním vrchní špinavou slupku. U malých jedno-ročních hlízek dopěstovaných z brutu zbytky kořínků a starého brutu pouze „odrolím“, neodtrhávám, protože odtržením vznikne na poměrně malé hlízce velká rána a jestliže navíc není hlízka dostatečně dozralá, většinou zajde. Nejdříve změkne a potom ztvrdne (zkažení).

Očištěné a roztríděné hlízy skladuji spolu s brutem při teplotě +3 až +10 °C za průměrné relativní vlhkosti 80 %. Asi měsíc před výsadbou zvýším teplotu ve skladě na +15 až +18 °C, čímž se hlízy probudí ze zimního klidu a podstatně dříve kvetou. Toto doporučuji zejména pěstitelům z vyšších nadmořských výšek.

Při čištění, třídění a manipulaci s hlízkami dávám velký pozor, aby mně nepřeskočil brut z jedné krabičky do druhé. Možnost přeskočení je velmi velká, zejména při oddělování staré hlízy od nové. Proto mám na pracovním stole jen jednu sortu a

ostatní zajištěny tak, aby do nich cizí brut nemohl spadnout. Brut, který mně spadne na zem, nikdy nevracím, ale vyhazuji a spadnuté hlízy dávám do směsi. V každé krabičce mám volně položenou jmenovku z tvrdého papíru s výrazným názvem odrůdy.

Tránsněnku jsem doposud na skladovaných hlízkách neměl. V případě, že ano, jsem připravený natáhnout na regál igelitový potah a pod ním nechat působit větší množství naftalínu.

Každý z nás má „svůj“ způsob uskladnění gladiolových hlíz. Ten, který jsem popsal, se mně nejvíce osvědčil a praktikuji ho už 12 roků. Ze začátku jsem hlízy skladoval v síťovaných pytlících od cibule, které jsem věšel na tyčky. Tento způsob má jen jednu výhodu, a to lepší přístup vzduchu při sušení. Pro manipulaci je však nepraktický a při větším počtu odrůd prakticky nerealizovatelný.

Některí pěstitelé hned při sklizni hlízy umývají v tekoucí vodě a potom je moří některým z doporučených fungicidů. Protože já sám po sklizni nemořím, nemohu posoudit, do jaké míry je toto moření účinné. Na to by měl dát odpověď některý z našich profesionálních odborníků. Podle mého názoru hlízy vnitřně napadené některou z houbových chorob už stejně nezachráním a případné zárodky (výtrusy) na slupkách a povrchu hlíz inaktivují rychlým usušením bez moření. Hlízy mořím až po oloupaní, těsně před výsadbou suchou cestou Fundazolem + Dithane M 45 v poměru 1:1. Moření hlíz mokrou cestou po sklizni nedělám též z časových důvodů pro velkou pracnost a z hygienických důvodů, protože při čištění, manipulaci v zimě a při loupání hlíz před sázením bych byl v ustavičném styku se zbytky mořícího přípravku.

Popsaný způsob uskladnění gladiolových hlíz by se dal ještě zlepšit, resp. doplnit o nové poznatky. Obracím se proto s výzvou k čtenářům, aby nás prostřednictvím časopisu seznámili se svými zkušenostmi.

Všůmejme si

P. Mímránek

Měl jsem možnost vidět květ nové sorty „YETTI“, o níž se před nedávnem psalo v časopise Svet Gladiol. K článku byla přetištěna i pěkná fotografie. Tuto sortu údajně vyselektoval přítel Němček ze směsi bruto semenáčů, jež získal od Igora Adamoviče. Mnoho pěstitelů žilo v domněnání, že jde o něco nového, senzačního. Stačí si však do vázy vedle „YETTIHO“ dát „Bílou Neznámou“ a jsme hned doma. Neznámý sněžný muž „Yetti“ je jen slovní obměnou „Bílé Neznámé“. Je velmi nepravděpodobné, že vznikne z mečíku se složitým rodičovstvím (jež „Bílá Neznámá“ nepochybně má), rostlina naprosto stejná, jako matka. Stejný je odstín krémové barvy vnějších okvětních plátek a také odstín zeleně krémových vnitřních květních plátků se zesvětluje se stejnou intenzitou při porovnání různě nakvetlých jednotlivých květů. Tyčinky i blizna jsou tvarově i barevně stejné. Odpovídají i projevy růstu klasu, tvar pupenů, jejich uchycení a hustota, barva hlízy je rovněž stejná. Na výstavě mečíků v Liptále-82 jsem měl možnost znovu porovnat „YETTIHO“ a „Bílou Neznámou“ z jiných zdrojů.

V některých seznamech pěstitelů jsem viděl název „White Unknown“, jenž je také neplatný a zmatek již dost velký tak znásobuje. A tak zůstaňme u názvu prvotního „Bílá Neznámá“, jež se k nám dostala jako příměs bruto Johnsonovy sorty „Cool Treat“ v roce 1972 a 1973. U nás z ní byly vyšlechtěny překrásné čs. gladioly „Ještěd, Čumulanga, Hradec Králové 78“ a doufejme, že budou v této rodičovské linii následovat další a ještě dokonalejší gladioly.

BEZPOCHYBY PRVNÍ GLADIOLY — MEČÍKY se u nás v Čechách objevily až na přelomu 18. a 19. století. Jejich hlízy do Prahy dovážel a ve svém obchodě na Perštýně prodával kupec Bařka jako cizokrajnou pozoruhodnost. Nakupoval mečíkové hlízy v nizozemském Haarlemu u firmy Vorrhelm a Schneevogt, od níž získával také hyacintové cibulky. Jinde v Evropě, například ve Francii, v té době nebyly tyto krásné a ušlechtilé květy již žádnou vzácností. Jedny z prvních mečíků dovezených z Kapského Města bylo možné spatřit v roce 1625 v pařížské botanické zahradě. Teprve koncem 18. století se počet mečíkových druhů rozhojnil. S hybridizací mečíků (křížením) bylo, jak je to historicky doloženo, započato v roce 1789. Do poloviny minulého století

MEČÍKY ve světle historie

vzniklo již mnoho tvarů od nejrůznějších mečíkových druhů. Velmi oblíbené bývaly gentské mečíky pro svou krásnou barvu i tvar. Jejich pověstným pěstitelem byl „Père Gladioul“ — Otec Mečík, jak nazývali tenkrát zahradníka Soucheta z Fontainebleau. V roce 1856 si podle nabídkového seznamu mohli zájemci v pařížském závodě E. Verdier Fils nakoupit kolem 50 tvarů gentských mečíků. Jejich obyčejné variety byly prodávány za 75 centů a nejlepší po 6 francích za kus. Nové otužilé mečíkové plemeno vypěstoval v Nancy před rokem 1878 Viktor Lemoine. Byly to dva mečíkoví bastardi, které jejich zušlechťovatel pojmenoval „Lemoinei“ a „Marie Lemoine“. Nové květy tenkrát, jak se lidově říká, „udělaly díru do světa“. Majiteli soukromé botanické zahrady v Baden-Badenu Maxi Leichtlinovi se v roce 1882 podařilo vypěstovat první překrásné robustní mečíkové mísence a první fialové mečíkové květy zaslal na světovou výstavu v Paříži opět Lemoine.

Převzato z cizích pramenů. VN.

CENY A UZNANIA UDĚLOVANÉ KOSATCOM

RNDr. Peter Repčík

Dokončení z čísla 50

33 WOODCRAFT (Keppel)	28 HORNY LORRI (Hager)
32 MIDNIGHT LOVE AFFAIR
[McWhirter]	27 BLUE MOUSTACHE (Protzmann)
31 LIFTOFF (Sexton)	26 ANGELIC LIGHT (Kegerise)
30 BRIDAL WREATH (Weiler)	26 BOLD ACCENT (D. Brown)
30 LOVELY LOIS (Muhlestein)	26 CHIPPENDALE (Denney)
30 STITCH IN TIME (Schreiners)	26 IDA RED (Clark)
29 BARELY BLUE (Kegerise)	26 PACIFIC PEACH (Luihn)
29 BARTEE BLUE (Connaly)	26 STAGE DOOR (Corlew)
29 FAR GALAXIES (Babson)	25 ENCHANTED WORLD
[Schreiners]
29 FREEDOM ROAD (Plough)	25 JAMAICAN SUNSET (D. Mohr)
29 LOVE CHILD (Knocke)	25 LILAC THRILL (Niswonger)
28 AGNES MOOREHEAD (Benson)	25 ORANGE GLAZE (Gibson)
28 BONNEVILLE SURF (Hamblen)	25 PACIFIC SHORES (Babson)
28 CHIFFON BONNET (Rudolph)	25 PEACHTREE (D. Mohr)
28 CORAL CLOUDS (Hamblen)	25 ROYAL BALLET (K. Mohr)

HLASOVACIE SYMPÓZIUM 1981

Poradie bolo zostavené v roku 1980 a uverejnené v roku 1981. Pre porovnanie uvádzame výsledky z roku 1978 a 1979.

Poradie			Kultivar	Šľachtiteľ	Hlasy
1978	1979	1980			
1	1	1	STEPPING OUT	Schreiners	592
4	3	2	MYSTIQUE	Ghio	537
3	2	3	BRIDE'S HALO	H. Mohr	527
15	5	4	MARY FRANCES	Gaulter	460
2	4	5	KILT LILT	Gibson	396
8	7	6	GOING MY WAY	Gibson	365
11	11	7	LEMON MIST	Rudolph	349
7	6	8	SHIPSHAPE	Babson	331
4	10	9	DEBBY RIARDON	Kuntz	319
6	8	10	NEW MOON	Sexton	299

9	9	11	PINK TAFFETA	Rudolph	289
10	13	12	DREAM LOVER	E. Tams	272
17	16	13	BAYBERRY CANDLE	De Forest	266
33	20	14	VANITY	Hager	259
13	23	15	DUSKY DANCER	Luihn	258
27	26	16	LATIN LOVER	Shoop	254
12	19	17	CUP RACE	Buttrick	246
22	22	18	BUFFY	O. Brown	237
14	15	19	BABBLING BROOK	Keppel	235
—	32	19	ENTOURAGE	Ghio	235
78	34	21	JOYCE TERRY	Muhlestein	234
18	14	21	SON OF STAR	Plough	234
19	24	23	FIVE STAR ADMIRAL	Marsh	225
21	17	23	GRAND WALTZ	Schreiners	225
25	24	23	PINK SLEIGH	Rudolph	225
26	12	23	WHITE LIGHTNING	Gatty	225
20	17	27	QUEEN OF HEARTS	O. Brown	222
16	21	28	WINTER OLYMPICS	O. Brown	217
22	27	29	CHERUB CHOIR	Corlew	214
24	31	30	STUDY IN BLACK	Plough	203
28	35	31	CAMELOT ROSE	Tompkins	200
31	28	32	GAY PARASOL	Schreiners	192
35	30	33	GALA MADRID	Peterson	187
30	29	34	AUTUMN LEAVES	Keppel	183
74	56	35	BICENTENNIAL	Ghio	182
64	47	36	GOLD TRIMMINGS	Schreiners	178
57	41	36	CRANBERRY ICE	Schreiners	174
39	47	37	BLUE LUSTER	O. Brown	172
51	39	39	CARAMBA	Keppel	170
—	99	40	VICTORIA FALLS	Schreiners	169
34	36	40	WINNER'S CIRCLE	Plough	169
37	36	42	NAVY STRUT	Schreiners	165
32	44	43	CHRISTMAS TIME	Schreiners	161
36	50	43	SAPPHIRE HILLS	Schreiners	161
53	54	45	RASPBERRY RIPPLES	Niswonger	160
38	42	46	LIME FIZZ	Schreiners	157
62	49	47	FULL TIDE	O. Brown	153
29	33	48	FEMININE CHARM	G. Kegerise	152
55	36	48	SKYLAB	Sexton	152
40	52	48	WINE AND ROSE	Hall	152
—	83	51	GENTLE RAIN	Keppel	150
84	78	51	RUFFLED BALLET	Roderick	150
84	81	53	ICE SCLUPTURE	Hager	149
89	74	53	ORANGE EMPIRE	Hamner	149

—	88	53	TEMPLE GOLD	Luihn	149
52	46	56	RIPPLING WATERS	O. Fay	145
93	72	56	SPARTAN	Schreiners	145
50	43	58	AMATHYST FLAME	Schreiners	144
43	40	58	NIGHT OWL	Schreiners	144
44	68	60	ONE DESIRE	Shoop	142
72	61	61	ROCOCO	Schreiners	139
66	65	62	LAUNCHING PAD	Knopf	136
47	58	62	MATINATA	Schreiners	136
61	77	62	VIOLET HARMONY	Lowry	136
47	53	65	LAURIE	Gaulter	134
41	51	67	PRaise THE LORD	Boushay	134
—	—	67	LOOP THE LOOP	Schreiners	133
57	59	67	LORD BALTIMORE	Nearpass	133
—	44	67	RANCHO ROSE	Gibson	133
47	83	70	BLUE SAPPHIRE	Schreiners	131
53	63	70	CHARMED CIRCLE	Keppel	131
45	60	70	GYPSY BELLE	Hamner	131
41	57	73	ERMINE ROBE	Schreiners	130
57	63	73	SOUTHERN COMFORT	Hinkle	130
46	65	75	ESTHER FAY	O. Fay	122
—	—	76	COFFEE HOUSE	Ghio	120
56	65	77	PEACH FROST	Schreiners	119
—	—	78	DOVER BEACH	Nearpass	118
70	55	79	ANON	Gibson	117
—	98	79	FLAMENCO	Keppel	117
—	—	79	MICHIGAN PRIDE	Berndt	117
95	91	79	SAN LEANDRO	Gaulter	117
57	75	79	WEDDING VOW	Ghio	117
—	—	84	SHOWCASE	Schreiners	114
—	—	85	PENNY A OINCH	Steinhauer	113
68	83	86	PINK ANGEL	Rudolph	112
66	83	87	CARVED CAMEO	Rudolph	111
74	71	87	TOUCHE	Hamblen	111
77	91	89	ALLEGIANCE	Cook	110
97	78	90	CALIENTE	Luihn	109
65	69	90	DUTCH CHOCOLATE	Schreiners	109
73	72	92	MARGARITA	Schreiners	108
62	93	93	CAYENNE CAPERS	Gibson	107
88	70	93	COUNTRY MANOR	R. Kegerise	107
98	99	93	FRONTIER MARSHALL	Schreiners	107

84	83	96	MADIERA BELLE	Quadros	106
—	93	97	BETTY SIMON	Hamblen	105
84	75	97	BABSON	Babson	105
—	—	99	MANDOLIN	Ghio	103
—	—	100	SOLANO	Luihn	102

101 EXOTIC STAR, 102 ACTRESS, POST TIME, 103 BUTTERD POPCORN, OLD FLAME, PACIFIC PANORAMA, SYMPHONETTE, 104 LAWRENCE WELK, LEMON BROGADE, 105 GEORGIA GIRL, ORANGE PARADE.

Použitá literatura:

Bulletin of the AIS 235, 239, 240 and 243.

Handbook for Judges and Show Officials.

What every Iris Grower should know.

✻ VÝSTAVY ✻

Uspěšní Plzeňáci

Hejduk František

Státní zámek Kozel již dlouho nezažil takový zájem návštěvníků jako ve dnech 20.–22. srpna tohoto roku. Zahradkáři ZO ČZS Štáhlavy, Rosa klub Plzeň a někteří členové naší ZSO Gladiris z blízkého okolí uspořádali v těchto dnech totiž v prostorách zámecké jízdárny, kde je stálá výstava soch Karla Dvořáka, výstavu květin. Bylo vystavováno celkem 2000 květů mečíků ve 300 odrůdách. Odborní aranžéři vkusně doplnili hlavní skupinu květů mečíků ještě růžemi a jiřinkami, takže vše nenásilně zapadlo do prostředí galérie. Výstava dobře a včas byla propagována v Plzni a okolí, takže přišlo nečekaně mnoho návštěvníků už také proto, že bylo krásné počasí. Pořadatelé byli nečekaným zájmem tak zaskočení, že obtížně zvládali krátkodobé návaly návštěvníků. V některých chvílích se čekalo až ve stometrové frontě. Celkový počet asi 5000 návštěvníků značně předčil naše očekávání.

Nyní ještě k přiblížení úrovně a kvality vystavovaných kultivarů a účasti hlavních vystavovatelů. Největší expozici měl př. Keck ze Staňkova – 80 kultivarů. Dále to byli plzeňští členové př. Strejcová, Bošek, Hejduk, Karnolt a Rohlíček, kteří vystavovali celkem 120 odrůd, ZO ČZS Chaloupky u Hořovic 50 odrůd a místní pěstitelé také 50 odrůd. Snažili jsme se, abychom mohli návštěvníkům co nejtíštěný návod na pěstování mečíků a více ukázat a posloužit. Byl nabízen tištěný návod na pěstování mečíků a poradenská služba byla nejzaměstnanější v průběhu celé výstavy. Uspořádali jsme také anketu diváků o nejkrásnější mečík a s následujícími výsledky:

1. místo – ŠÁRKA
2. místo – BRONZE BEAUTY
3. místo – DIANA
4. místo – KING OF SPADES
5. místo – OSCAR
6. místo – TROPIC NIGHT
7. místo – VIOLLETE
8. místo – SOFIA
9. místo – LA CORONA
10. místo – NANA

11. místo — LIGHT N'GAY
12. místo — PERSIAN ROSE
13. místo — STALINGRAD
14. místo — BÍLÁ NEZNÁMĀ
15. místo — HALYCON
16. místo — PANDION
17. místo — ROSE ROYCE
18. místo — WALDORF
19. místo — MODRÝ PRINC
20. místo — MOLIÈRE

Dnes s krátkým odstupem můžeme hodnotit výstavu jako velmi vydařenou akci s mimořádným zájmem návštěvníků a velkým ohlasem. Tento úspěch nás podněcuje k tomu, abychom v blízkých letech uvažovali o uspořádání celosvazové výstavy naší org. Gladiris.

Bude nutné v dalších měsících celou akci objektivně zhodnotit a najít způsoby, jak ještě lépe připravit a zorganizovat tak velkou akci.

Hobby Hobby

Vlastimil Novák

Hobby — koníček, je specializovaná zájmová činnost jedince, který plně propadl nějaké té vášni. I já jsem sbíral známky, zápalkové nálepky, pohlednice, ale pořád to nebylo, co by se dalo nazvat koníčkem. Přišel však můj čas, kdy se mi do ruky dostal odborný časopis *Náš mečíkář*. Přečetl jsem jej pozorně a podtrhuji celý, jako když čtu sportovní stránku denního tisku. Bylo toho najednou trochu mnoho. Původně jsem si myslel, že se mi dostal do rukou časopis vydávaný pro českou menšinu v zahraničí, neb na několika stránkách byla jen samá anglická slova. Pro-

kousal jsem se tím a pochopil souvislost anglických slov s názvy mečíků. Obětoval jsem 47 Kčs a koupil anglicko-český kapesní slovník. Hned jsem byl o veliký kus dále. Takový PINK ELEPHANT je karafiát slon, neb růžový slon, RED GINGER je červený pepř, RUFLED WAX rozcuchaná svíčka, OWL SOUP sovi polévka, jen ZZ - ZZ Jo 80 se mi nepodařilo přeložit.

Další číslu odborného časopisu mi vyrazilo dech. Jednalo se o křížení mečíků. Je to věda, ale co by zapálený člověk pro věc neudělal. Sehnal jsem další odborné časopisy i ze zahraničí a to *Svet Gladiol*. Pak jsem to rozjel. Na nákup mečíků od organizovaných pěstitelů se mi nepodařilo sehnat půjčku, o novomanželské nebyla ani řeč a ostatní se vztahují buď na vydavení bytu, případně opravu domku. S mečíky není nikde počítáno a myslím si, že je to velký nedostatek. Nakoupil jsem štětečky, pinsety, lahvičky na sběr pylu, nový zápisník a barevné tužky, vše velmi potřebné na zajištění kvalitního křížení. Barevný televizor byl štrnut z rodinného rozpočtu, barvu budu mít na zahrádce a za uspořené peníze jsem koupil dostatek hlíz mečíků.

Křížení a rozmnožování je pevný zákon přírody, o tom jsem již věděl dost, ale s kytičkami jsem neměl dosud žádné zkušenosti. Živý tvor se může tomuto milostnému aktu bránit, pokud mu nevyhovuje partner(ka), v případě, že k tomu přece dojde je to uváděno jako znásilnění. Nevím, jak na to reagují květiny, ale kdyby platil zákon i zde, tak by takoví šlechtitelé jako RNDr Rýznar, ing. Poláček a další nevyšli za celý život z nápravného zařízení.

Vzal jsem si celé potřebné vybavení a vyšel do zahrady plné květů. Sebral pyl z jednoho mečíku, přešel k druhému, který jsem chtěl opylit. Dočetl jsem se, že umělé opylování není tak účinné jako od včel, protože včely květinu svými dotyky patřičně rozruší, což má velký vliv na přijetí pylu a výsledky křížení. Nevím, jestli mečík reaguje na zvuk, to jsem se nikde nedočel, zanedbání by se mi

však mohlo vymstít. Proto jsem začal bzučet jako včela a vytrvale štětkem kom lehtal blízku po všech stranách. Po půlhodinovém snažení jsem uspokojen ustal, neb jsem udělal práce více než roj zdvočelých včel, nepočítaje zvukovou kulisu, která byla tak intenzivní, že spolubydlici se vykláněli z oken. Kroucení hlavami bylo na místě, neboť jsem jim bránil svým tělem v plném výhledu.

Jak jsem stoupl v ceně to je samozvůla. Nevím, jak se to rozneslo po celé čtvrti, když něco jako tam — tam nebo kouřové signály se u nás nevykytují, faktem je, že mě lidé nejen v domě, ale i na ulici uctivě zdravili, dělali mi místo a někteří se ptali, zda nepotřebuji pomoc. S díky jsem odmítl, neboť takovouto práci může

dělat člověk naprosto do všeho zapsvěcený.

Pak už jsem sklídl semeníky. Řídil jsem se opět podle návodu, semínka zdrsnit, neb obrousit, zbavit je mastného obalu a tím zajistit perfektní klíčivost. Celý měsíc pro mne neexistovala televize, ani jiné povyraženi. Pilníčkem na nehty jsem jednotlivá semínka zpracovával. Dnes už se nedivím ceně hlíz.

Semena vzešla, mám hlízky a už se těším na květy. Budu jedním z vás, pěstitelé, držte mi palce, pokud ještě nějaké máte po broušení semínek. Poradte mi, jaké mám dát názvy svým výpěstkům — nevím, jsem bezradný. Snad PINK ORANGUTAN, VOSKOVÉ HEDVÁBÍ, ROZCUCHANÁ POLÉVKA, nebo se to nehodí?

Společenská kronika

Srdečně blahopřejeme k významným výročím, kterých se dožívají naši členové od září do prosince tohoto roku.

70 let

FRANTIŠEK VOLENEC, Sedlec.

65 let

FRANTIŠEK KÁŽA, Souvrat.

60 let

MIROSLAV BORÁŇ, Prostějov.

Ing. MIROSLAV HRUSKA, Jindřichův Hradec.

ZDENĚK JANÁČEK, Brno.

55 let

VLADIMÍR KRUMPOCH, Liptál.

JAROSLAV POKORNÝ, Ivanovice na Hané.

Po dlouhé těžké nemoci odešel z našich řad přítel

Josef ŘIHÁK

z Příbrami. Naše organizace ztrácí dobrého člověka a milovníka krásných květin.

Dne 4. července 1982 postihla naši organizaci smutná zpráva, že z našich řad navždy odešel zapálený pěstitel mečíků a kosatců, příjemný a iniciativní člověk

Ing. Zdeněk ČERNÝ

z Petřvaldu u Karviné. Zasloužil se velkou měrou o dobrou práci ZO ČZS a zřízení zahrádkářské prodejny z Petřvaldů.

Buď čest jeho památce!